

УДК: 347.778:346

Р.О.НЕСТЕРЕНКО, старший викладач, НТУ «ХПІ»

В.Ю. ВІРЮТИНА, старший викладач, НТУ «ХПІ»

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЄЮ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Саме ефективна комерціалізація інтелектуальної власності забезпечує сильну конкурентну позицію підприємств, дозволяє проводити грамотну інвестиційну політику, отримувати додаткові фінансові кошти від трансферу технологій, а значить збільшувати ринкову вартість підприємства в цілому, що безумовно сприяє розвитку національних економік.

Дана проблема на сьогоднішній день знайшла віддзеркалення в роботах вітчизняних і зарубіжних учених, ними створена досить обширна база наукових робіт, присвячених питанням управління і комерціалізації інтелектуальної власності. До найбільш значимих представників економічної науки, які внесли істотний вклад до дослідження категорії інтелектуальна власність, можна віднести Г.Г. Азгальдова, Г.В. Бромберга, А.Н. Козирева, І.С. Мухамедшина, Б.Б. Леонтєва, Н.В. Линник, О. Новосельцева, Н.С. Орлової, М.А. Федотової, А. Орехова, Г. Десмонда, А. Яновського і інших.

Сучасні процеси міжнародної передачі технологій створюють додаткові можливості для економічного розвитку країни та визначають його перспективи. В умовах глобалізаційних викликів жодна країна світу не може залишатися осторонь процесів, що відбуваються на міжнародному ринку технологій.

Послідовна глобальна система інтелектуальної власності досі не сформована. На відміну від відносин власності на матеріальні об'єкти, головна особливість відносин інтелектуальної власності полягає у наданні їм зі сторони інститутів держави спеціальної охорони, що виражена у формі виключного права. Дана інституціоналізація створює труднощі для незаконного та несанкціонованого привласнення інтелектуального продукту і тим самим є такою, що забезпечує лише ефективну юридичну складову [2].

Зовнішній трансфер технологій спрямований на виявлення інноваційних розробок і результатів наукових досліджень у своєму регіоні з метою просування їх через інноваційні мережі і оформлення транснаціональних угод з комерціалізації.

Транснаціоналізація трансферу як нове явище вимагає всебічно продуманих заходів щодо оформлення його структури. Наявність позитивних перспектив економічної самостійності країни у світовій економіці пов'язані з її інтеграцією у світовий інноваційно-технологічний простір на умовах забезпечення її технологічної самостійності, безпеки, врахування національних інтересів. У цьому зв'язку інституціональне забезпечення технологічного трансферу за кордон припускає належне забезпечення всіх його ланок, починаючи з етапу створення конкурентоздатних на світовому ринку технологій до успішного здійснення передачі технологічного продукту [3].

Внутрішній транснаціональний трансфер технологій визначає технологічні потреби у місцевих галузях промисловості й співвідношення їх із пропозиціями інновацій і технологій з іншими центрами або іншими інформаційними джерелами з метою стимулювання міждержавного співробітництва в сфері технологій і інновацій.

Домінуючу роль в інноваційному процесі стала відігравати не стільки генерація ідеї, скільки швидка комерціалізація. Тобто, для багатьох сучасних компаній значно важливішою є не створення, а впровадження інновацій.

Дослідження досвіду роботи центрів з трансферу технологій, які надають допомогу місцевим клієнтам, що є власниками результатів наукових досліджень і технологій, шляхом сприяння їхньому міждержавному впровадженню й трансферу в міжнародному контексті потребують подальшого розгляду. Тому роль таких центрів повинна визначатися в наданні підтримки по впровадженню й комерціалізації інтелектуальної власності для прискорення роботи місцевих клієнтів у процесі трансферу технологій. Одне з завдань виявляти (у співробітництві з іншими центрами й відповідними суб'єктами) результати інноваційних розробок і постачальників технологій, які задовольняють потреби місцевої промисловості, просувати їх у своїх регіонах. Надавати допомогу місцевим клієнтам по впровадженню результатів інноваційних розробок шляхом формування угод. Робота повинна реалізовуватись відповідно до проведених патентно-кон'юнктурних досліджень, які б виявляли технологічні потреби місцевої промисловості і направляли діяльність по просуванню технологій на зацікавлені галузі.

Оскільки процеси створення, правової охорони і використання інтелектуальної власності забезпечують підвищення конкурентоспроможності продукції національних товаровиробників, держава повинна активніше застосовувати певні економічні важелі і організаційно-координаційні методи.

Для підвищення інноваційного й конкурентного потенціалу підприємств, для ефективної міжнародної комерціалізації ОІВ необхідне створення відкритої інноваційної мережі, завданнями якої може бути: надання членам мережі доступу до нових інструментів, механізмів інноваційного розвитку, розширення можливостей навчання в сфері реалізації інноваційної політики.

Саме підтримка з боку таких проектів дозволила б регіональним пілотним тренінговим центрам створити можливості для забезпечення організаційних, технічних, юридичних, фінансових і маркетингових аспектів їхньої діяльності.

При використанні такого підходу потребують визначення найбільш ефективні комунікаційні інструменти, починаючи від технологічних брокерів до використання електронної комунікаційної платформи.

Використання загальної спеціалізованої системи комунікацій (наприклад, з використання Internet-Intranet технологій) є потужним інструментом для забезпечення обміну інформацією й інформування учасників мережі. У той же час електронна платформа є інструментом підтримуючої комунікації. Це означає, що її архітектура визначається потребами членів мережі й видом їхньої діяльності.

Здійснювати процедуру комерціалізації інтелектуальної власності підприємства зможуть за допомогою відкритих інноваційних платформ, це також буде сприяти поліпшенню процесів інтернаціоналізації. Економічний ефект від використання нової, прогресивної технології значно перевищить витрати на створення об'єктів інтелектуальної власності.

Таким чином управління інтелектуальною власністю – важлива цільова підсистема управління підприємством як на локальному рівні, так і на міжнародному рівні. Її об'єкт – процес використання потенціалу інтелектуальної власності підприємства, а мета – найбільш раціональне використання трудових і матеріальних ресурсів в системі ринкових відносин. Завдання управління ІВ повинні вирішуватися як на рівні регіональної інноваційної системи, так і на міжнародному рівні, а інтенсивному комерційному використанню інноваційного потенціалу сприяє ефективне управління нематеріальними активами і їх вартісна оцінка.

Список літератур: 1. Chesbrough, H. (2003), Open Innovation: The new imperative for creating and profiting from technology, Harvard Business School Press, Boston, Mass. 2. Савченко О.И., Нестеренко Р.А. Интеллектуальная собственность и новая экономическая теория институтов/ Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія Економічна. Випуск 103 -3. Донецьк, Дон НТУ, 2006. -220с., 126-129с. 3. Мешко Н.П. Комерціалізація результатів науково-технічної діяльності у сфері міжнародного науково-технічного обміну // Економічний простір. – 2008. – № 12/1. – С. 40-46. 7.